

nébih

termőföldtől
az asztalig

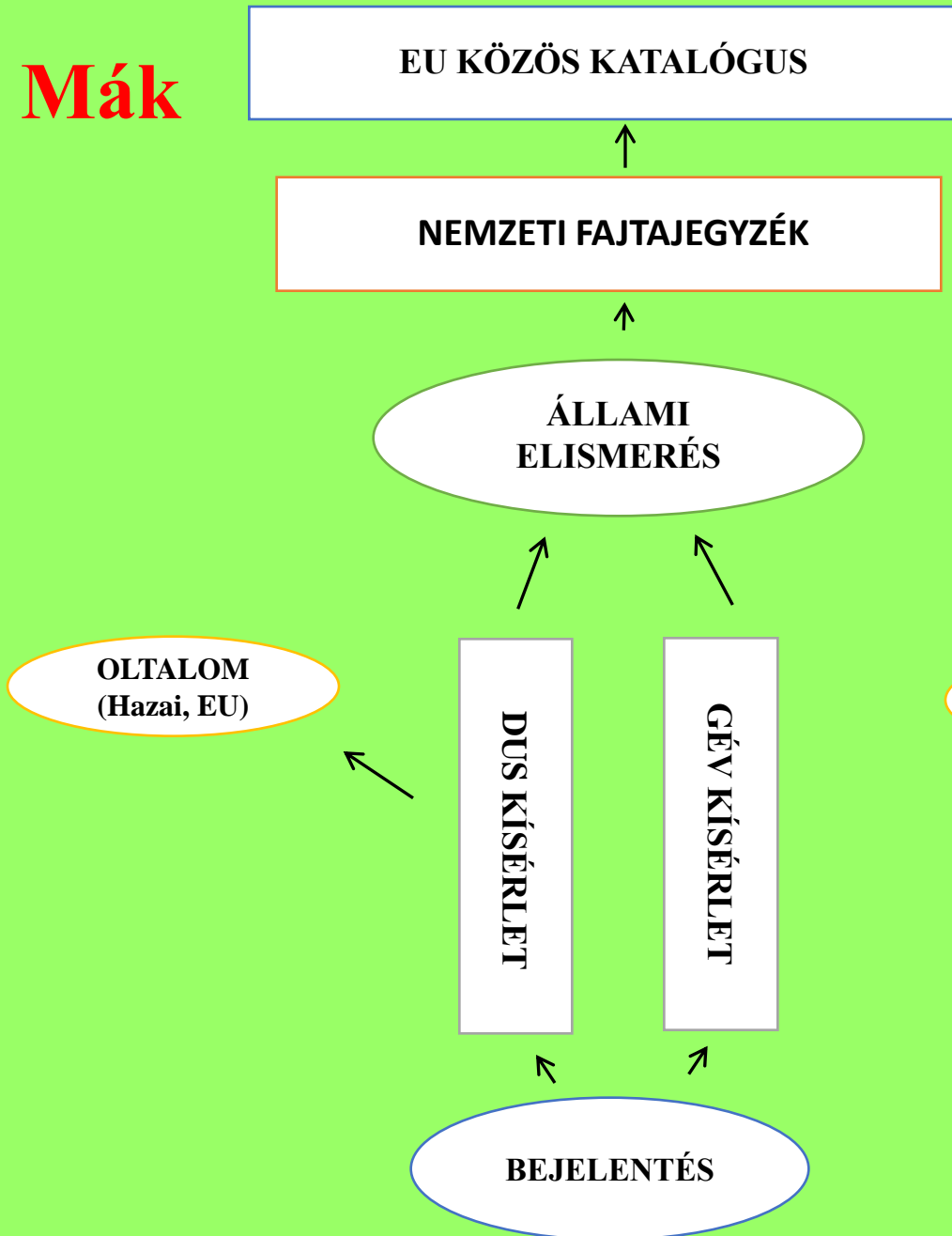
A mák, a gyógy- és fűszernövények és a gomba fajtavizsgálata

Fehér Marianna

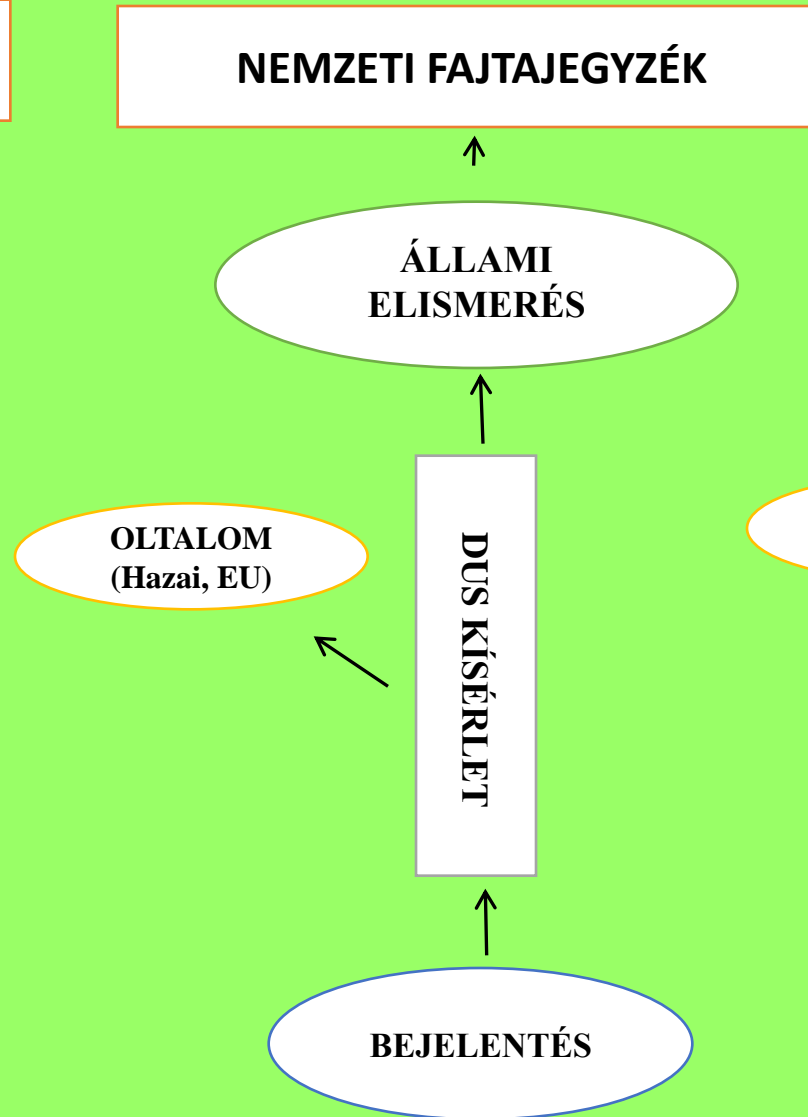
NÉBIH Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság

125 éves a magyar fajtakísérletezés
Budapest, 2017. október 3.

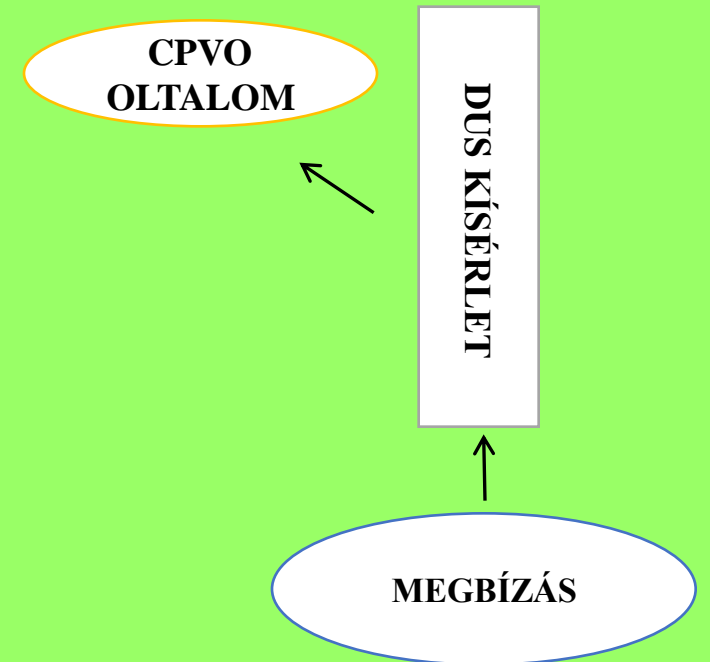
Mák

Gyógynövény

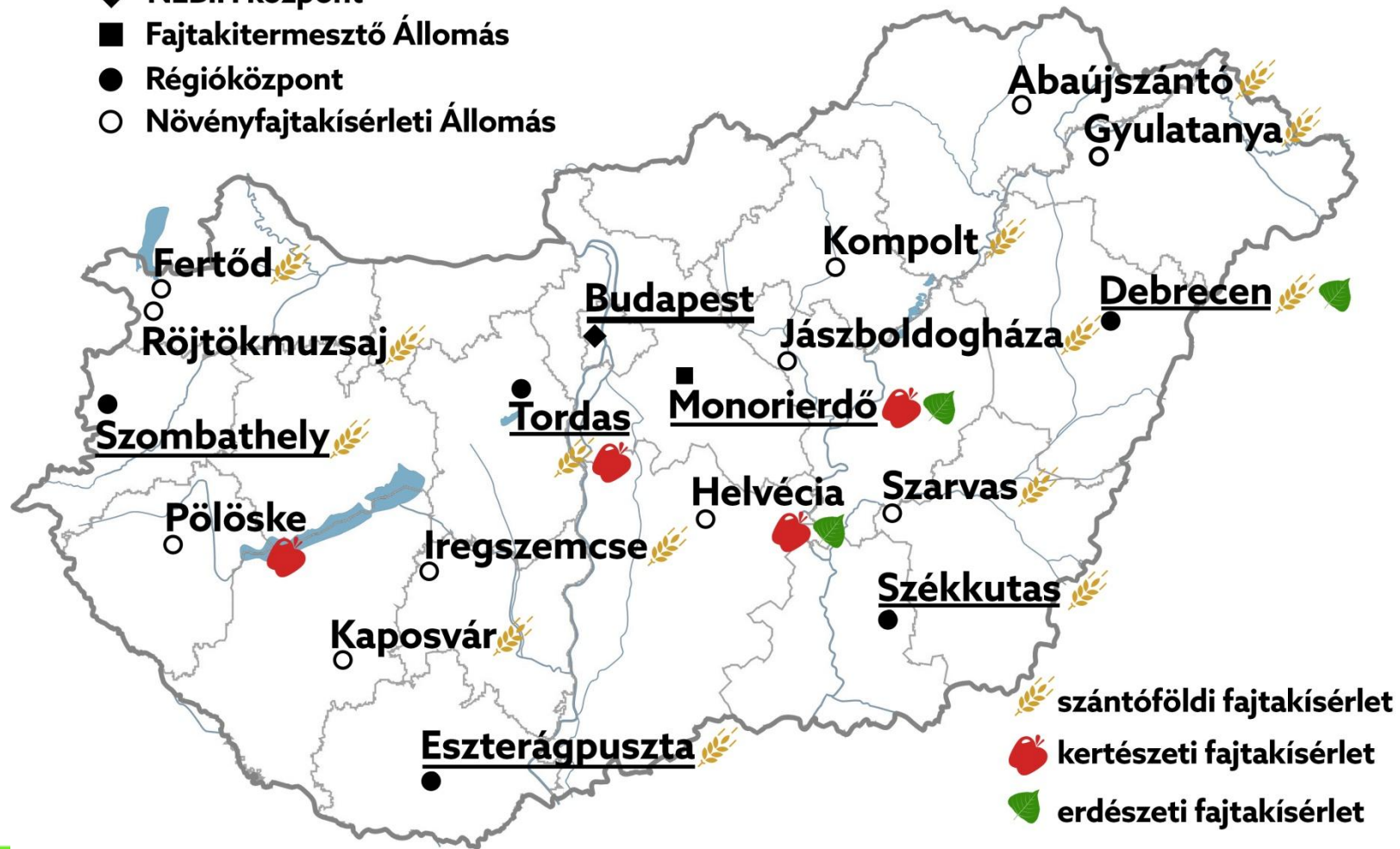

Gomba

A NÉBIH NKI növényfajtakísérleti hálózata

- ◆ NÉBIH központ
- Fajtakitermesztő Állomás
- Régióközpont
- Növényfajtakísérleti Állomás

DUS
Tordas

GÉV
Szombathely
Tordas
Iregszemcse
Debrecen
Szarvas
Székkutas

Mák néhány DUS tulajdonsága

Bimbó antociánossága
Szár szőrözöttsége
Porzószal színe

(tavaszi fajták) (ősz fajták)
Virágszín
Tok viaszossága

GÉV – gazdasági értékvizsgálat

Termőképesség: ipari máknál - alkaloidhozam
étkezési máknál - magtermés

Télállóság (őszi mák)

Állóképesség

Beltartalmi tulajdonságok: morfin, kodein, tebain, narkotin

Magyar nemesített növényfajtákkal végzett előkísérletek eredményei.

Solanum tuberosum, *Beta vulgaris saccharifera*,
Pisum sativum, *Glycine hispida*, *Papaver somniferum*.

Összeállította:

Villax Ödön dr.

az Országos M. Kir. Növénynevelő Intézet
vezetője

Bericht über die Ergebnisse der Vorprüfungsversuche mit
ungarischen Zuchtsorten.

Results of preliminary experiments carried out with improved
Hungarian plant varieties.

Magyaróvár (Ungarn, Hungary), 1940.

Országos M. Kir. Növénynevelő Intézet- Magyaróvár

62. Összefoglaló táblázat

Fajta Sorte	1 Tenyészedő alatti megfigyelések Beobachtungen während der Vegetationszeit						2 T o k Kapsel						3 M a g Samen	
	Kezdeti fejlődés Aufgang	Virágzás ideje Blütezeit	Érés ideje Reifezeit	Szármagasság cm Höhe	Szárvastagság cm Halmdurchmesser	Tokok száma Zahl der Kapsel	Alakja Form	Szélesség-hosszuság aránya Breiten-höhenverhältnis	Átlagos szélesség Breitendurchmesser	Átlagos hosszúság Höhendurchmesser	A tok átlagos szemtermése Ertrag je Kapsel g	A tokkorona sugarainak száma Strahlenzahl	Színe Farbe	Alakja Form
1 Eszterházi zárt- tokú kékmák . . .	2,4	VI. 15 VI. 23	VII. 18	118	4,5	3,3	gömbalakú vollrund	1 : 1	3,6	3,6	3,0	13	kékes szürke	nagyobb, laposabb, durván recézett kiflialak
2 Hatvani zárttokú kékmák	3,2	VI. 20 VI. 28	VII. 21	116	5,0	2,5	körtealakú mittellang oval	1:1,1	4,0	4,4	3,8	16	élénk világos kék	kisebb, teltebb, finoman recézett kiflialak
3 Francia zárttokú kékmák	2,6	VI. 19 VI. 29	VII. 21	124	5,5	2,5	gömbalakú vollrund	1 : 1	4,1	4,1	3,8	15	világos kék	közepes, durván recézett kiflialak

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI FAJTA- ÉS
TERMELESTECHNIKAI MINŐSÍTŐ INTÉZET

KIADVÁNYA

1965. ÉVI
KISÉRLETI- ÉS FAJTASORREND

Budapest II., Keleti Károly utca 24

MÁK

Országos fajtakísérlet

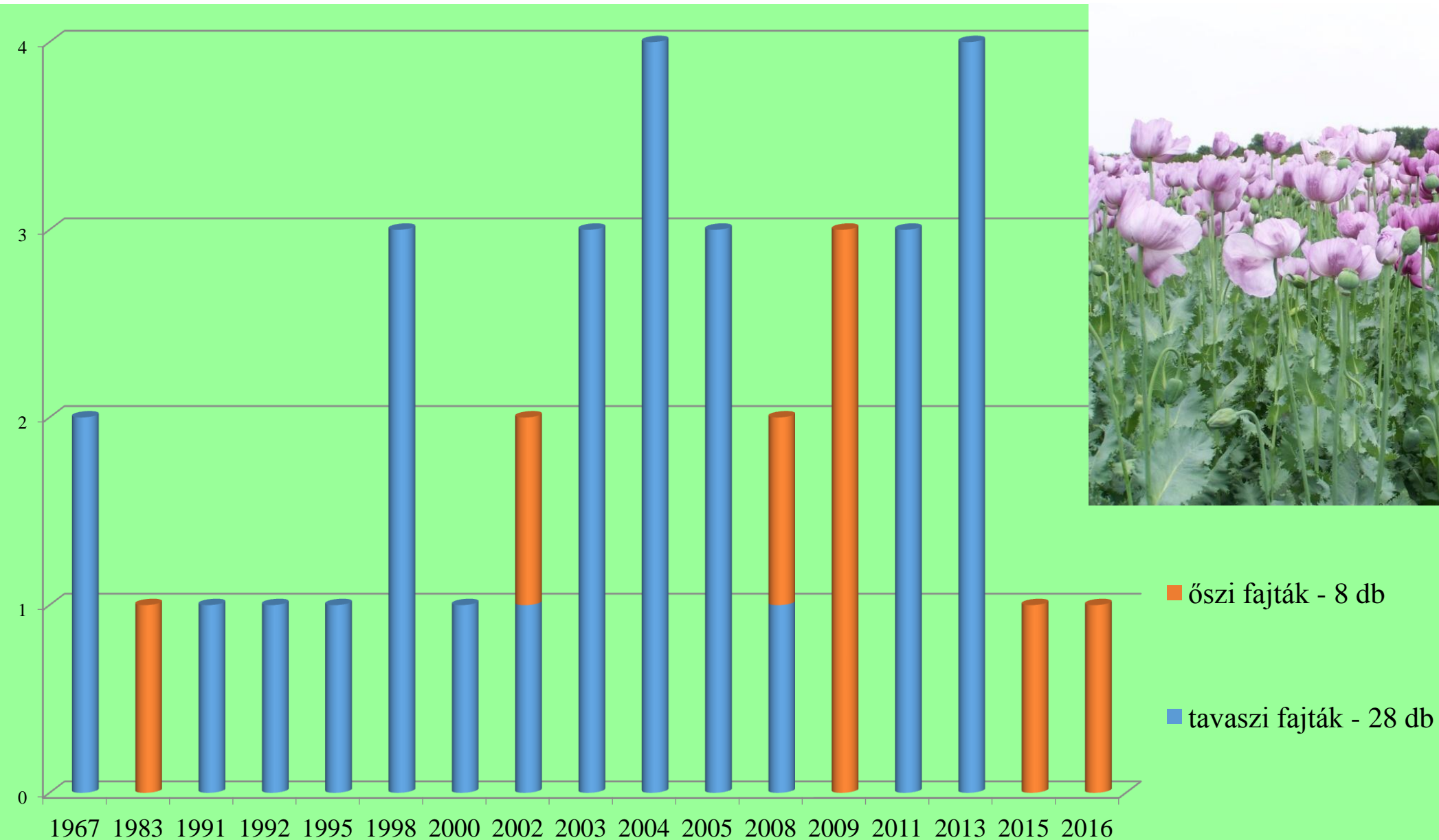
3. év

1. Hatvani kékmák
2. Hatvani kékmák (kereskedelmi)
3. SB morfinmák (kereskedelmi)
5. HD hybridmák (cseh)
6. Hanádcký modry (cseh)
7. "BC 2" fajtajelölt
8. Borowoi IHAR (Niebiesky) (lengyel)
9. Budakalási fajtajelölt
10. Kompolti "M" fajtajelölt

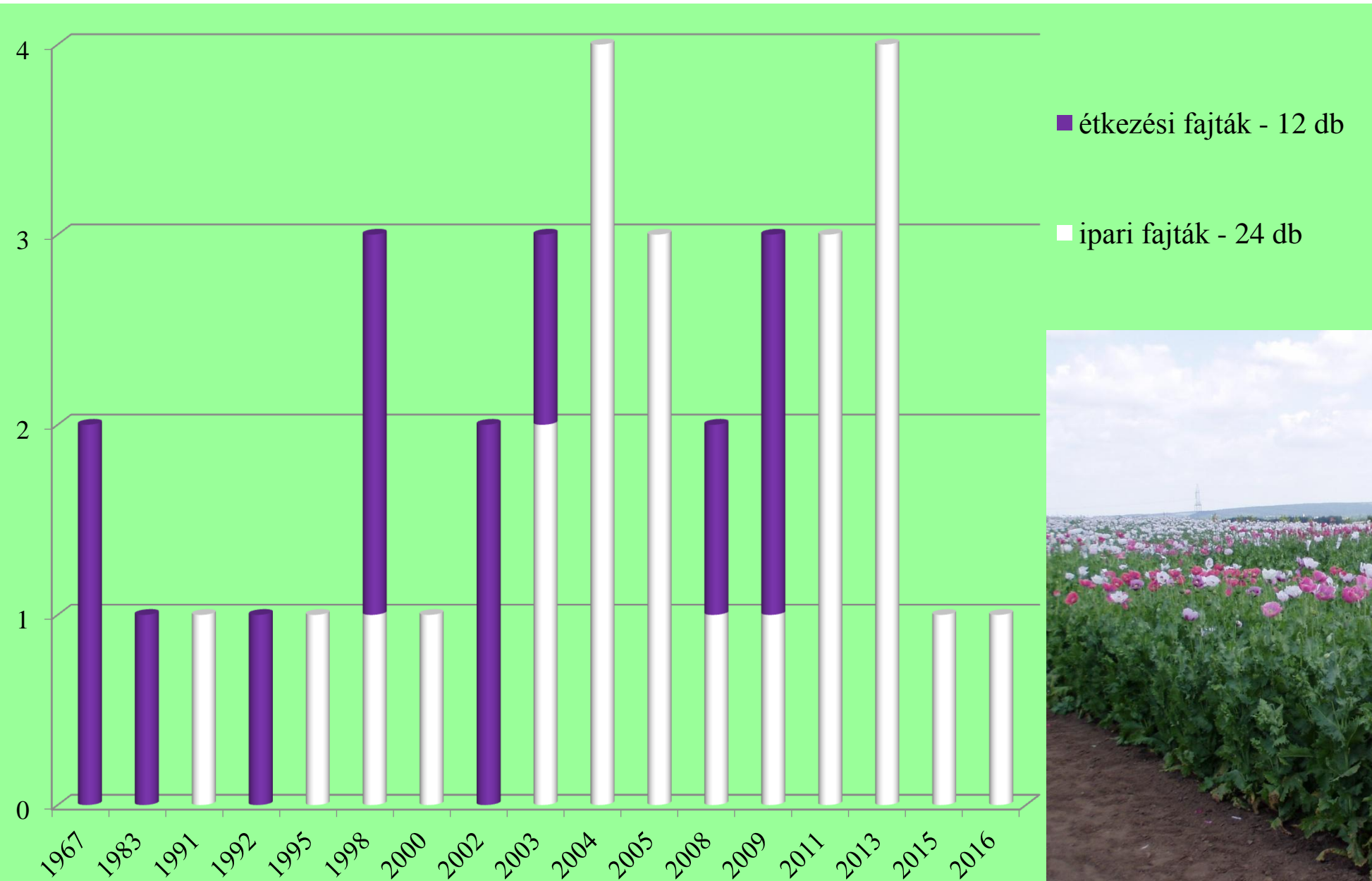
Kísérletek száma: 10

Mosonmagyaróvár, Szombathely, Eszterág, Baja, Székkutas, Szarvas, Karcag,
Debrecen, Gyulatanya, Farkasmajor

Állami elismerést kapott fajták 1967-2016 – őszi, tavaszi típusok

Állami elismerést kapott fajták 1967-2016 – ipari, étkezési fajták megoszlása

Szabályozás

162/2003. (X. 16.) Korm. rendelet

Kábítószernek minősülő ópium alkaloidok összes hatóanyag koncentrációja a légszáraz állapotú kifejtett máktokban

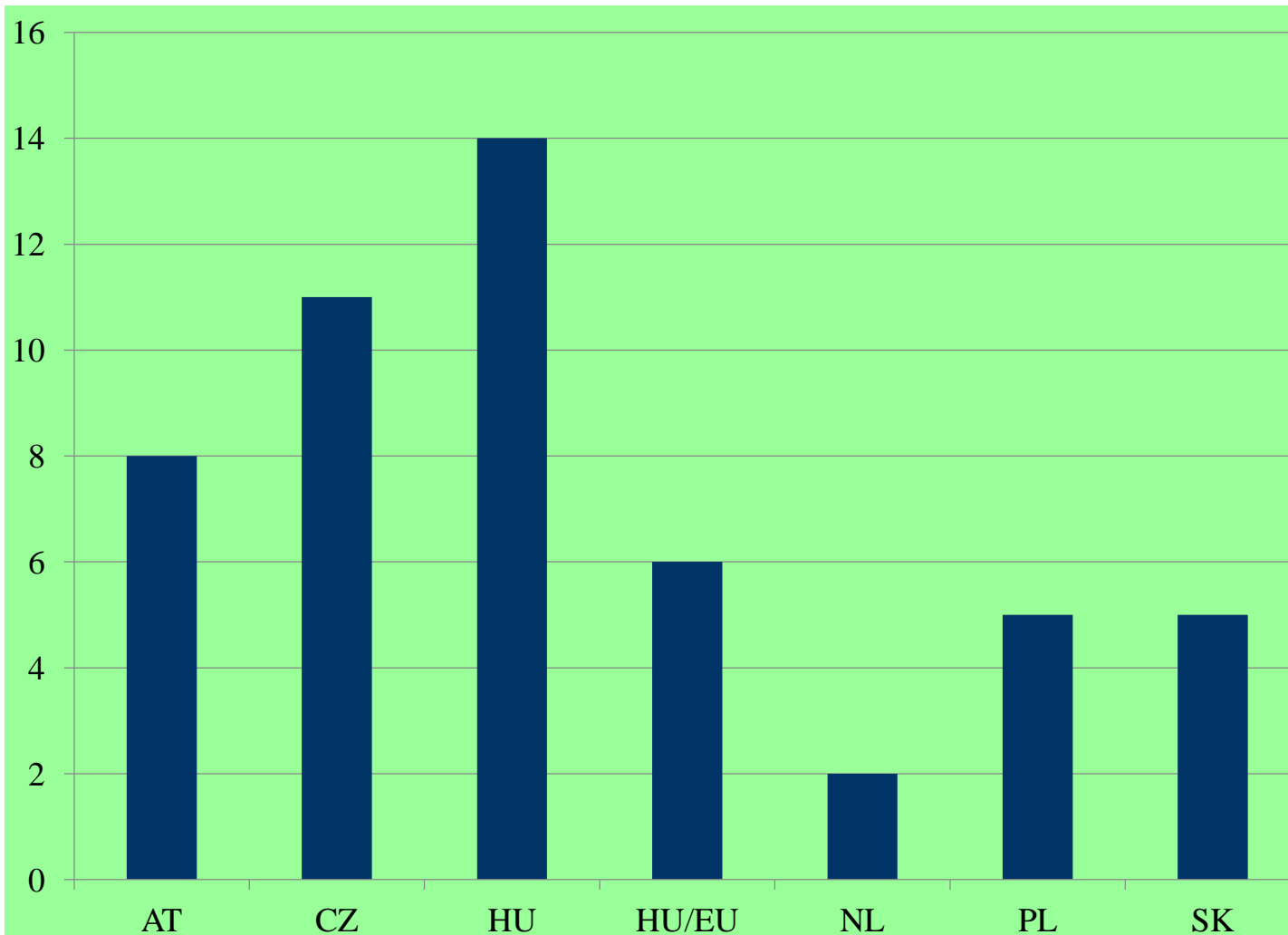
Ipari mák: átlagosan 0,7% feletti;

Étkezési mák: átlagosan 0,7% vagy az alatti;

Mák fajtavizsgálat megoszlása

- **Hazai** (DUS + GÉV: 2 év)
- **EU tagországnak** (egyedi bejelentés: DUS+GÉV: 2 év)
- **EU tagországnak** (kétoldalú megbízás: csak DUS)
- **CPVO számára** (csak DUS) – Magyarország az egyedüli vizsgáló hatóság.

A mák fajták országonkénti megoszlása az EU fajtalistán

51 fajta

HU – magyar
nemesítés
HU/EU – külföldi
nemesítés

794
#

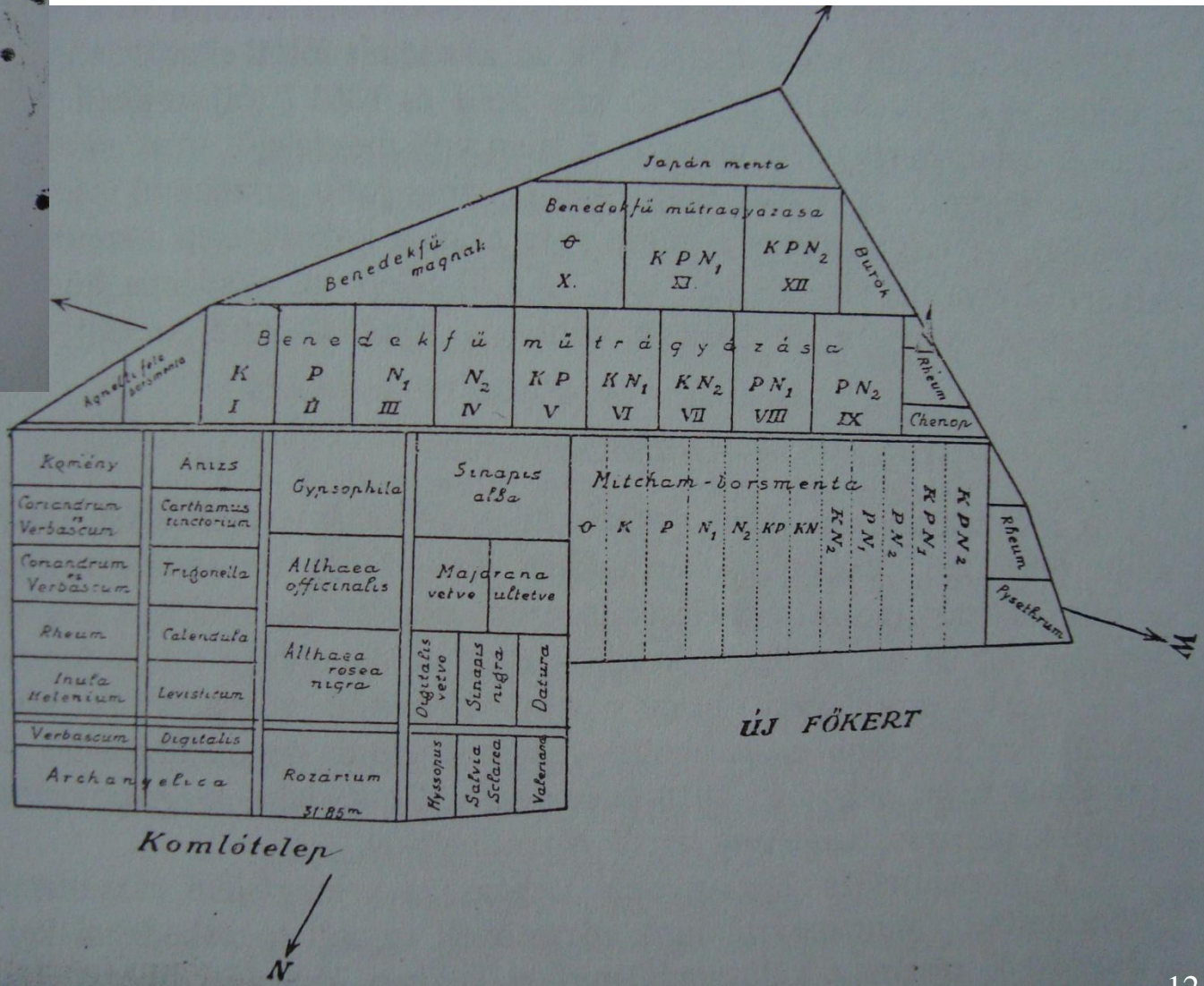
794
h 794

Kísérletügyi közlemények XVIII. (1915.) 3. füzetéből

A kolozsvári gyógynövénytelep 1914. évi kísérletei.

Irta: Páter Béla dr.

A nagy közönség telepünk működése iránt élénken érdeklődik, telepünket sűrűn felkeresi és az itt folyó munkák eredményét figyelemmel kíséri, miért is szükségesnek látom, hogy munkálkodásunk eredményéről folytatólagosan beszámoljak.

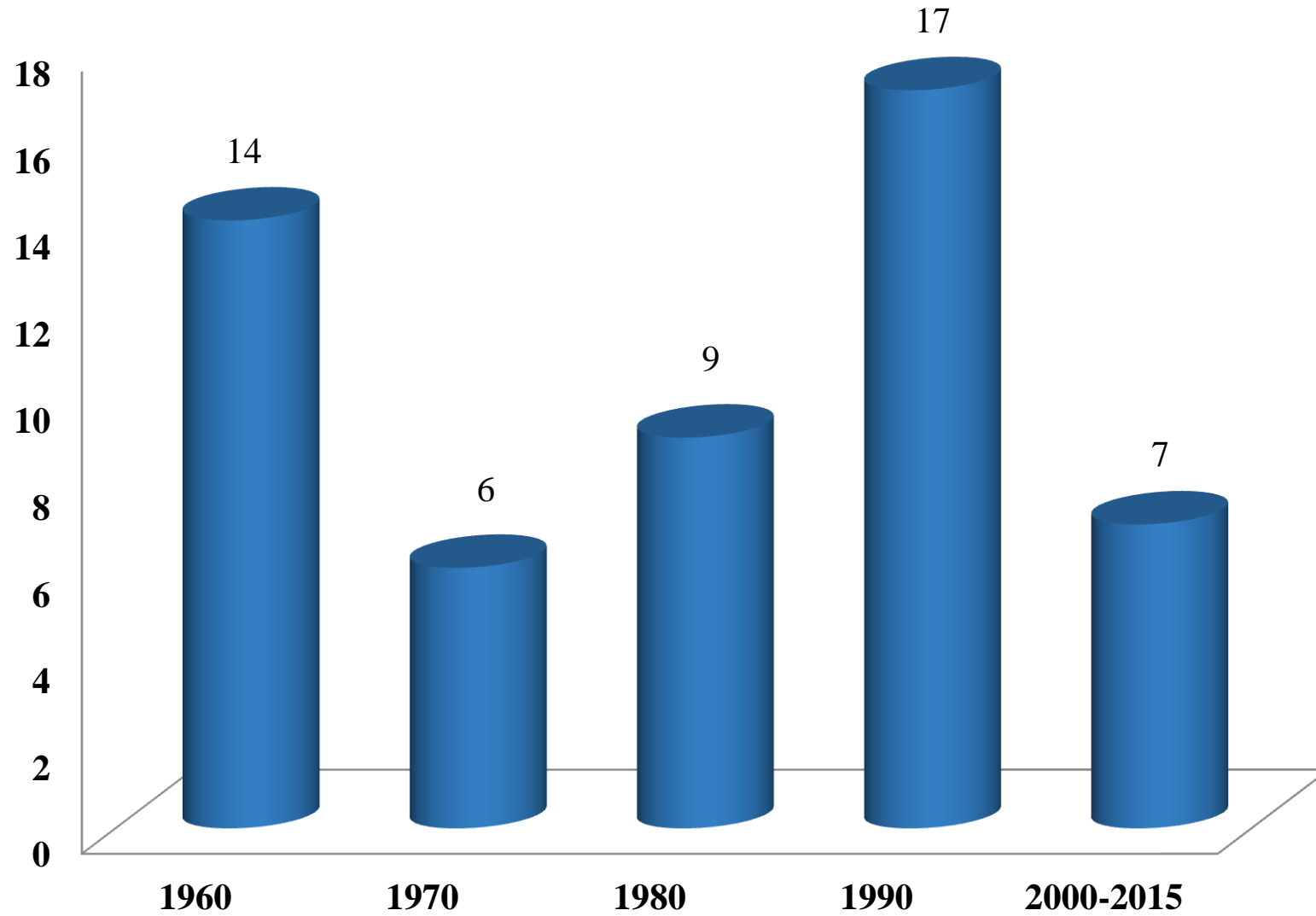
Az új gyógynövénytelep 1914-ben.

**Gyógynövény
bemutató kert,**

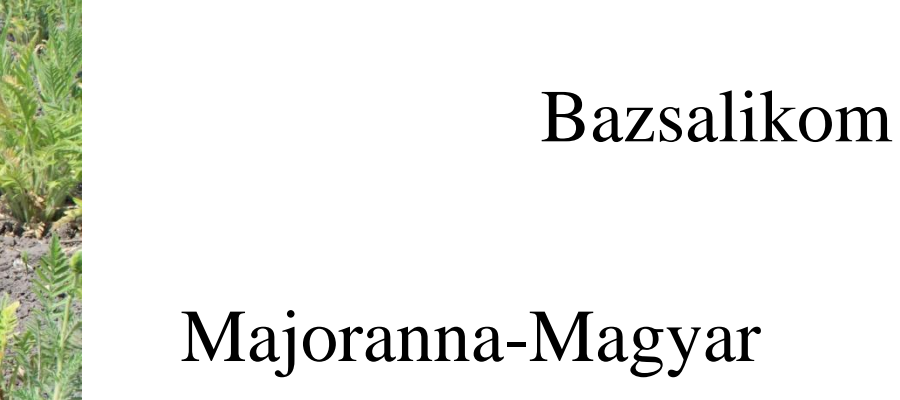
**Tordas
2002 - 2007**

ÁE gyógynövényfajták 1960-as évektől – 2015-ig

Murvás mák-Bohémélet

Bazsalikom

Majoranna-Magyar

Kakukkfű-Pannon Timol

Amzónia-Budakalászi

Eugénia

Alyko

KORIANDE (TG/185/1- 2013)

DUS vizsgálat a CPVO számára
(Magyarország az egyedüli vizsgálóhatóság.)

2007: 1 (Calypso)

2010: 1

2011: 1

2014: 2 (Commander, Cruiser)

2016: 2 (vizsgálat alatt)

2017: 1 (vizsgálat alatt)

Nemzeti Fajtajegyzék
Lucs 1964

Koriander fajták levéltípusai

Koriander állomány virágzáskor

Példafajták

GOMBÁK
(Mushrooms)

CSIPERKEGOMBA

Agaricus sp.

Agaricus bisporus (Lange/Sing.)

1	2			3	4	5
Fajta neve	Fajta-jogosult	Fajta-fenntartó	Fajta-képviselő	Ország	ÁE éve	Megjegyzés
Barnakalapú	0043	0043		HU	1990.	

Agaricus bitorquis

1	2			3	4	5
Fajta neve	Fajta-jogosult	Fajta-fenntartó	Fajta-képviselő	Ország	ÁE éve	Megjegyzés
Izletes	0043	0043		HU	1990.	

Agaricus macrosporoides

1	2			3	4	5
Fajta neve	Fajta-jogosult	Fajta-fenntartó	Fajta-képviselő	Ország	ÁE éve	Megjegyzés
Pusztai királynője	0169	0169		HU	1990.	

GYAPJAS TINTAGOMBA

Coprinus comatus Müll.in.Fl.DAN.ex.Fr./S.F.Gray/

1	2			3	4	5
Fajta neve	Fajta-jogosult	Fajta-fenntartó	Fajta-képviselő	Ország	ÁE éve	Megjegyzés
Lilla	0043	0043		HU	1988.	

LASKAGOMBA

Pleurotus Florida

1	2			3	4	5
Fajta neve	Fajta-jogosult	Fajta-fenntartó	Fajta-képviselő	Ország	ÁE éve	Megjegyzés
C.751	0043	0043		HU	1983.	nyári típus

Pleurotus ostreatus x Pleurotus Florida-hibrid

1	2			3	4	5
Fajta neve	Fajta-jogosult	Fajta-fenntartó	Fajta-képviselő	Ország	ÁE éve	Megjegyzés
G-24	0396	5420	0396	HU/FR	1987.	nyári típus
H-7	0396	5420	0396	HU/FR	1987.	nyári típus
HK 35	0396	5420	0396	HU/FR	1990.	nyári típus
HK 44	0396	5420	0396	HU/FR	1990.	nyári típus
HK 51	0396	5420	0396	HU/FR	1992.	nyári típus

HARMATGOMBA

Stropharia rugoso annulata FARLOW ex.MURR

1	2			3	4	5
Fajta neve	Fajta-jogosult	Fajta-fenntartó	Fajta-képviselő	Ország	ÁE éve	Megjegyzés
Gelb	5000	0043			1976.	
Winettou	5000	0043			1976.	

CPVO megbízások (Magyarország az egyedüli vizsgálóhatóság.)

Csiperke (Agaricus)

TG/259/1 (2010)

- mandula gomba (A. subrufescens): 1
- kétsporás (A. bisporus)
 - fehér kalapú: 6
 - barna kalapú: 6

Laskagomba (Pleurotus)

TG/291/1 (2013)

- késői laska (P. ostreatus) 4
- ördögsekér laska (P. eryngii) 1

Agaricus subrufescens

mandulagomba

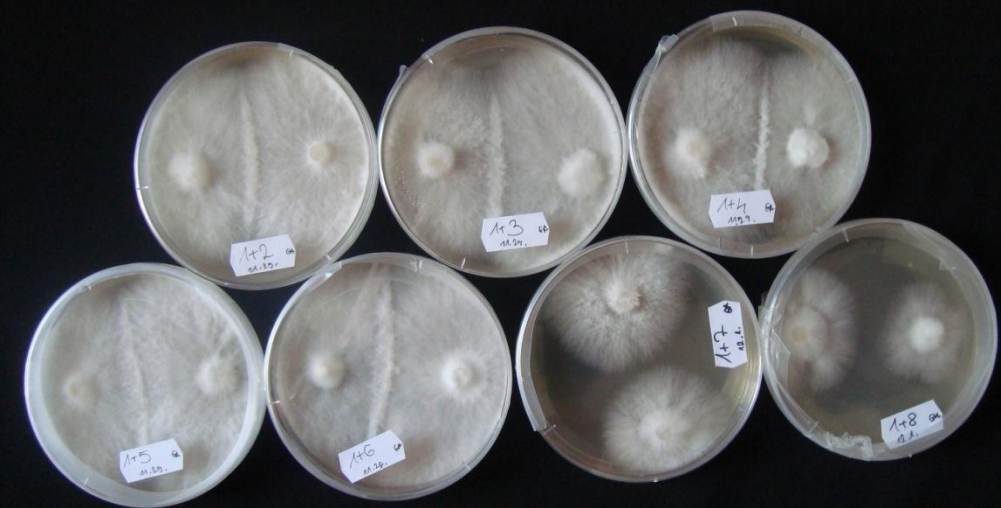

Budapest, 2012. október 3. 21

Agaricus
bisporus -
csiperke-
gomba

Pleurotus
ostreatus –
késői
laskagomba

Pleurotus eryngii –
ördögsekér
laskagomba

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

2482

Dr. Augustin B.:

**GYÓGYNÖVÉNYEK
GYŰJTEMÉNYE**

Kiadja a m. kir. Földművelésügyi ministerium
fennhatósága alatt álló budapesti m. kir. Gyógy-
növénykísérleti Állomás.

Dr. B. Augustin:

**COLLECTIO PLANTA-
RUM MEDICINALIUM**

*Emissa cura stationis publicae reg. Hungaricae
Budapestinensis ad excolendas experiendasque
herbas medicinales, quae sub ditione Ministerii
reg. Hung. a cultura agrorum est.*

Dr. Augustin B.

GYÓGYNÖVÉNYEK GYŰJTEMÉNYE

Kiadja a m. kir. Földművelésügyi
ministerium fennhatósága alatt álló
budapesti m. kir. Gyógynövény-
kísérleti Állomás.

Dr. B. Augustin

COLLECTIO PLANTARUM
MEDICINALIUM

*Emissa cura stationis publicae reg.
Hungaricae Budapestinensis ad ex-
colendas experiendasque herbas medi-
cinales, quae sub ditione Ministerii reg.
Hung. a cultura agrorum est.*

Nr. 38

PAPAVER SOMNIFERUM L.
MÁK

(Szelet mák)

Szolgáltatója a *Capita (Fructus) papaveris*-t és az ópium-ot.

Csak a kultúrában ismeretes, valószínűleg a Földközi tenger mellékén
honos *P. setigerum* DC. fajból származik. Magyarországon termesztik.

Gyűjtetett az állomás telepéről.

1928. JUL. 10.

Herbárium
1928-ból a
m. kir.
Gyógynövény
- kísérleti
Állomásról

(Dégen-
könyvtár)